

## Към читателите

В 1990 - годината след връщането на имената на българските мюсюлмани - станаха ясни две неща. Едното - че у нас етническата криза май ще се размине без кръв. И другото - че държавата, освен че се е отказала повече да бъде тоталитарна, сякаш се е отказала да бъде и държава на етническото мнозинство. И двете тези неща безспорно бяха очаквани след обществената промяна от края на 1989 г. Те бяха резултат видим и сравнително единодушно приет, но най-вече бяха резултат със значителни последици за поведението и на държавата, и на политическите и етническите групи, и на отделните хора.

Първото нещо даде без съмнение повод за радост и гордост на българите, защото покрай другото спомогна да се създаде у Запада емблематичния оттогава насетне образ на България като "остров на стабилността на Балканите" - особено на фона на разбушувалата се и стъписала света вътрешно-югославска война - и така да попромени и традиционната западна представа за страната ни като потенциален агресор, и опряната на тази представа политика на великите сили към нас.

Второто създаде нови отношения между гражданите вътре в държавата. От една страна, междуетническите отношения бяха демонстративно освободени от държавна намеса и тяхното развитие стана спонтанно. Така в проблем се превърна спонтанният национализъм - и на мнозинството, и на малцинствените групи. От друга страна, гражданинът вече знаеше, че може да говори всякак, че няма да го бият, ако говори за права на малцинствата или осъжда "възродителния процес"